

Nordiska myter Ordlista

Mytologi – ”läran om myter”. Myter kan vara berättelser om gudar, världens skapelse eller undergång – oftast stora och viktiga saker. I myter finns ofta tydlig symbolik.

Historiemåleri – ett ämne inom konsten (som ansågs väldigt fint) där konstnären målat viktiga historiska händelser. Gärna stora målningar som visade händelsens höjdpunkt, det avgörande ögonblicket. För att skapa en allvarlig stämning användes ofta mörka färger. Karl XII och Gustav II Adolf var vanliga motiv.

Götiska förbundet – en förening som bildades 1811. Medlemmarna var intresserade av historia och fornnordisk mytologi. De ordnade föreläsningar och gjorde utställningar.

Folktro – Vanligt folks tro och övertygelse om en annan värld bortom den verkliga, kring saker som inte gick att förklara. En värld fylld med troll, älvor, oknytt och andra övernaturliga väsen. Folktron tillhör inte någon religion, utan var berättelser som fördes över från gammal till ung genom det muntliga berättandet vid eldens sken.

Staffli – ett stativ där konstnären sätter fast sin målarduk eller pannå.

Skulptur – ett konstverk som är tredimensionellt, som du kan se från flera håll. Ofta gjort i brons, sten eller trä.

Målning – ett konstverk som har målats med någon typ av färg. Oftast tvådimensionell – målat på papper, duk eller en vägg.

Illustration – bilder som är ritade och målade till en text.

Etsning – en typ av tryckteknik. Vanligt är att man ristar in ett motiv i en kopparplåt, låter plåten genomgå några bad i olika syror. Färg stryks på och torkas av – kvar finns färgen i ristningarna. Plåten trycks sedan mot ett papper i en tryckpress.

Konsthantverk – en sak som ska användas till något eller bara vara vackert, men som är konstnärligt dekorerat och hantverksmässigt gjort.

Karl XIV Johan – kung i Sverige-Norge mellan 1818-1844. Han hette egentligen Jean-Baptiste Bernadotte och adopterades av den kung Karl XII som inte hade några barn. Han kom från Frankrike och var militär.

Relief – en skulpterad bild eller yta på ett plant underlag. Motivet kan var nedsänkt eller upphöjt. Ofta gjort i trä eller sten.

Diptyk – ett konstverk som består av två olika delar som ändå hänger ihop.

Duk – en kraftig tygbit av canvas eller linne som oftast målas med grundfärg. Kan spännas upp på en ram eller sättas fast på en pannå.

Konstakademien – var den kungliga konstskolan i Stockholm som många drömde om att gå på under 1800-talet. Akademien grundades på 1700-talet och skulle se till så att konsten i Sveriges utvecklades.

Kunglig Medalj – det finaste priset man som elev kunde få när man gick på Konstakademien.

Stipendium – en summa pengar som man kunde få som en belöning och bidrag om man gjort något väldigt bra som elev på Konstakademien. Många använde pengarna för att resa utomlands.

Recension – när man redogör för hur man tycker om, och sammanfattar något, till exempel en bok eller film. Ett annat ord för recension är kritik.

Akvarellfärg – en vattenfärg som innehåller mycket pigment så att färgerna blir starka. Används på akvarellpapper.

Gouache – en vattenfärg som innehåller väldigt mycket pigment så att färgen blir täckande – den är alltså inte genomskinlig. Pigmenten är blandade med gummi arabicum och blir därför trögflytande, finns oftast i tub eller flaska.

Oljefärg – en färg där olja är basen som blandats med färgpigment. Torkar långsamt och är därför tacksam att jobba med.

Motiv – Det som konstverket föreställer, i ett bredare tema. Till exempel blomstermotiv, porträtt, landskap...

Isländska sagor – väldigt gamla sagor som skrevs ner under 1200 och 1300-talet. De är sagor om vikingar, Island och släktbråk. Historierna, som ibland är så gamla som från 800-talet blandar historia med mystik och fantasi. Sagorna blev väldigt populära i början av 1800-talet.



Illustration från Rudolf Hjärnes "Götiska Förbundet och dess hufvudmän", Albert Bonniers förlag 1878